

and arts of Luhansk Taras Shevchenko national university (Luhansk). E - mail: rain_bow@i.ua

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувача кафедри співів і диригування Інституту культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка Л. М. Сбітнева.

Reviewer – Doctor of Philosophy in pedagogics, associate professor, head of department of singing and conducting of Institute of culture and arts of Luhansk Taras Shevchenko national university L. M. Sbitneva.

УДК 378.147.016:811.161.1: 004

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Ю. М. Шенетко

Актуальність матеріалу, викладеного у статті, обумовлена потребами у використанні інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі, зокрема електронного підручника, який покликаний полегшити сприйняття інформації, урізноманітнити форми роботи під час навчання російської мови іноземних студентів.

Ключові слова: комп'ютерні технології, електронний підручник, інтерактивний метод.

Іноземні студенти, навчаючись в російськомовному середовищі, відчувають проблеми насамперед мовного характеру. Сьогодні навчання іноземних студентів має обов'язково пов'язуватися з електронною інформаційною системою, використання якої значно впливає на розвиток освіти. Важливим чинником розвитку інформатизації країни є забезпечення іноземних студентів новітньою інформацією, набуття ними необхідних умінь і навичок мовленнєвої компетенції. Сучасна освіта потребує нових підходів до запровадження

інноваційних технологій, що здійснюються засобами комп'ютера. Однією з форм роботи з іноземними студентами є робота з електронним підручником. Ефективність використання електронного підручника в навчальному процесі багато в чому визначається якістю професійної підготовки майбутніх фахівців у своїх країнах, однією з важливих складових якої є вміння працювати з комп'ютерною технікою, вміння і навички перевіряти самостійно набуті знання. Насамперед це виявляється під час підготовки майбутніх будівельників, економістів, де об'єктом вивчення є технологія передачі інформації, а засобом навчання – електронний підручник. В іноземних країнах необхідні кваліфіковані спеціалісти, які зможуть грамотно працювати з інформацією, володіти декількома мовами, зокрема російською, тому підготовка майбутніх фахівців, крім традиційних форм навчання, має передбачати й організацію навчального діалогу засобами електронного підручника.

Висвітлення проблем, пов'язаних з використанням сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій у навчальному процесі, започатковано і розвинуто у фундаментальних працях учених: Р. Вільямса, Б. Гершунського, В. Глушкова, А. Єршова та інших. Автори наголошували на підвищенні ефективності навчального процесу під час запровадження комп'ютерних технологій у навчання. Питаннями розробки та застосування засобів навчання на основі комп'ютерної техніки займалися такі вчені: Н. Апатова, А. Верлань, М. Головань, А. Гуржій, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, Ю. Жук та інші. Вони розглядали можливості використання інформаційних технологій у процесі навчання, а також аналізували окремі програмні засоби навчального призначення.

Мета статті - довести необхідність і перспективи використання електронного підручника як ефективного засобу навчання під час вивчення російської мови як іноземної.

Електронний підручник – це складний продукт, у якому застосовуються досягнення сучасної техніки, що дозволяють програмно реалізовувати всі структурні компоненти навчального посібника: методику навчання, тематичне мультимедіа, дизайн, художні якості тощо. У порівнянні з друкованим підручником, для

застосування електронного підручника (далі ЕП) потрібен певний програмно-технічний комплекс.

ЕП містить інформацію в усіх відомих на сьогодні форматах: текст, мова, фото, музика, відео, графіка, анімація, а також комбіновані інтерактивні складники віртуальної реальності. Велика кількість своєчасно оновлюваних матеріалів дозволяє іноземним студентам перебувати у віртуальному російськомовному середовищі, читати, бачити і чути зразки іноземної мови і вживати їх під час власних висловлювань. Таким чином, використання ЕП сприяє розвитку у студентів основних мовних і мовленнєвих навичок:

- Писемне мовлення (користування електронною поштою в межах електронного підручника);
- читання (ознайомлення зі змістом пропонованих текстів, читання повідомлень засобами електронної пошти);
- аудіювання (прослуховування й перегляд аудіо- та відеоматеріалів);
- усне мовлення (повторення почутих текстів, за потреби можливість спілкування засобами програми Скайп з однокласниками або викладачем у визначений час тощо).

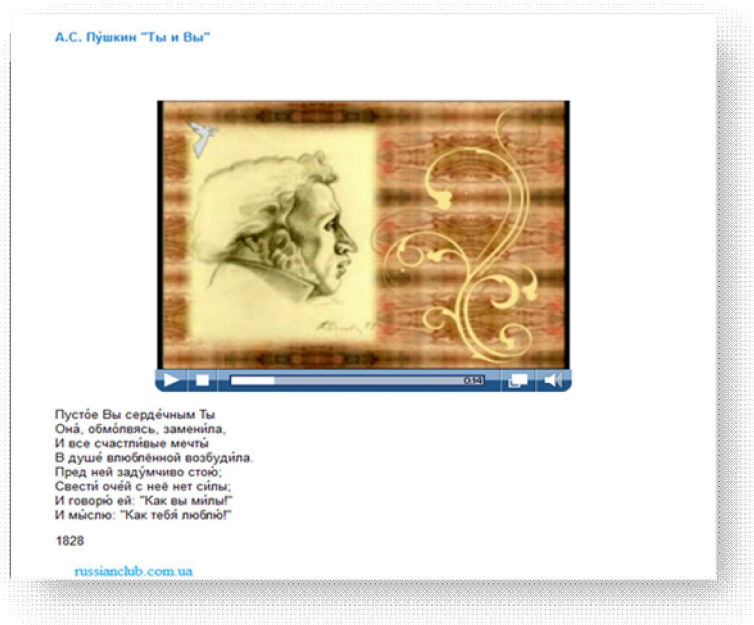
Збільшення питомої ваги ЕП зовсім не означає, що він покликаний замінити друкований підручник. На нашу думку, ЕП повинен доповнити структуру традиційного підручника навчальним матеріалом у більш зручному вигляді – за допомогою термінів, ключових понять, таблиць, інтерактивних завдань, мультимедійного ілюстративного матеріалу, тестів, словників, гіпертекстів, гіперпосилань. В. Беспалько наголошує на тому, що „традиційна система навчання спроможна лише зорієнтувати студентів у змісті предмета, але не може забезпечити формування високого рівня знань [1, с. 183]”. Фронтальна робота за допомогою електронного підручника, крім навчального заняття, продовжуватиметься і під час виконання домашньої чи самостійної роботи, узагальнення чи повторення навчального матеріалу, роботи з додатковим матеріалом, розрахованим на виконання практичних завдань. Використання ЕП не тільки заощадить час викладачеві під час підготовки до занять, а й ефективно вплине на працездатність студентів під час опрацювання теоретичного матеріалу, виконання практичних

завдань, роботи з допоміжним матеріалом, самостійного аналізу отриманих знань, допоможе досягти очікуваних результатів у навчанні.

Оптимальним шляхом використання ЕП на заняттях з російської мови є демонстрація інформації на екрані комп'ютера. При цьому досягається масштабне наочне уявлення навчальної інформації. Така форма організації роботи може максимально реалізувати можливості мультимедіа. Б. С. Гершунський уважав, що „...комп'ютери дозволяють досягти більш високого рівня наочності запропонованого матеріалу, значно розширюють можливості впровадження різноманітних вправ у процесі навчання, а безперервний зворотний зв'язок, підкріплений ретельно обміркованими стимулами навчання, живить навчальний процес, сприяє підвищенню його динамізму[2, с. 162]”. Таким чином, засоби мультимедіа відіграють важливу роль у процесі опрацювання мовного й мовленнєвого матеріалу, соціокультурної інформації, що сприяє пробудженню інтересу до об'єкта вивчення, ефективного засвоєння й сприйняття інформації, що надалі допоможе в опануванні й закріпленні практичних умінь і навичок при розв'язанні будь-яких завдань, виробленні мовленнєвих умінь і навичок. Слід зазначити, що „міцність засвоєння знань залежить не тільки від подальшої спеціальної роботи з їх закріплення, але й від первинного сприйняття матеріалу, а осмислене його сприйняття — не тільки від первинного з ним ознайомлення, але й від усієї подальшої роботи [4; с. 407]”.

Ми переконані, що різноманітне подання навчальної інформації в ЕП сприяє позитивному первинному сприйманню матеріалу й подальшій активній діяльності студентів. Наприклад, навчальне заняття з розвитку мовлення студентів-іноземців краще сприйматиметься з використанням ЕП, який, крім тексту, дає змогу ознайомитися з прикладом - відеофрагментом запропонованого тексту, що не тільки збільшує загальну швидкість сприйняття теоретичного матеріалу, але й сприяє міцнішому його запам'ятовуванню. До того ж у процесі ознайомлення з текстом студенти мають змогу повторити орфоепічні норми російської мови, здійснити спостереження за використанням вербальних засобів спілкування, проаналізувати. Саме таке подання матеріалу збільшує можливості не тільки

студента під час сприйняття інформації, але й викладача, який за допомогою засобів ЕП може всебічно висвітлити навчальний матеріал, виконуючи при цьому роль порадики, консультанта, співрозмовника. Навчальна інформація, запропонована викладачем і розробником, спроможна „одномоментно стимулювати в людини більше, ніж один „тракт сприйняття” й краще підтримувати її увагу [3; с. 82]”.

Рис. 1. Багатоаспектне сприйняття навчальної інформації студентами

ЕП – це не тільки можливість об’єднання інформації, представленої в різних формах (текст, звук, відео) та інтерактивний метод роботи з поданою інформацією, а й підвищення ефективності процесу навчання; змога самостійно опанувати навчальний матеріал; поєднання з телекомунікаційними технологіями, що значною мірою урізноманітнить форму подання навчального матеріалу. Крім цього можна виокремити й основні напрямки використання ЕП на заняттях з російської мови:

- навчання студентів роботі в текстовому редакторі, що є невід’ємною частиною їхньої майбутньої професійної діяльності;
- формування навичок виконання комп’ютерної роботи;
- організація мовлення як частина психічної діяльності – прийоми зручного запам’ятовування;

- поглиблене вивчення теоретичного матеріалу обраної теми.

Отже, сучасний електронний підручник допомагає іноземним студентам у мовленнєвій і професійній підготовці засобами мультимедіа, удосконалює мовні можливості, розвиває творчі здібності, сприяє постійному оновленню форм і методів використання електронного підручника в навчальному процесі шляхом візуалізації і обробки результатів.

Надалі необхідно розширювати функції самостійної навчальної діяльності іноземних студентів, зокрема моделювати і вирішувати проблемні ситуації стосовно їхньої майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. - М. : Педагогика, 1989. - 192 с.
2. Гершунский Б. С. Компьютеризация в сфере образования: проблемы и перспективы / Б. С. Гершунский. – М.: Педагогика, 1987. – 264 с.
3. Жук Ю. О. Електронний підручник та проблема систематики комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання / Ю. О. Жук // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – К., 2000. – Вип. 25. – С. 44–49.
4. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – СПб. : Изд-во „Питер”, 2000. – 712 с.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УЧЕБНИК КАК ЭФФЕКТИВНОЕ СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ

Ю. Н. Шепетко

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена потребностями в использовании информационно-коммуникационных технологий в учебном процессе, в частности электронного учебника, который призван облегчить восприятие информации, разнообразить формы работы в процессе обучения русскому языку иностранных студентов.

Ключевые слова: компьютерные технологии, электронный учебник, интерактивный метод.

ELECTRONIC TEXTBOOKS AS AN EFFECTIVE TOOL TEACHING FOREIGN STUDENTS

J. N. Shepetko

The urgency of the material stated in article, is caused by requirements for use of information and communication technologies for educational process, in

particular the electronic textbook which can facilitate perception of the information, diversify the forms of work in the process of teaching foreign students the Russian language.

Keywords: *computer technologies, electronic textbook, interactive method.*

Шепетко Ю. М. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальноосвітніх і фундаментальних дисциплін Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Луганськ, Україна) jshep@bk.ru

Shepetko J. N. – candidate of pedagogical sciences, senior lecturer of the Chair of General and Fundamental Studies of the East-Ukrainian Volodymyr Dahl National University (Lugansk)

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор О. М. Горошкіна

УДК 378:001.502.3

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПІДГОТОВКОЮ МАЙБУТНІХ ЕКОЛОГІВ ДО ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Д. Л. Шофолов

У статті розкрито науково-методичні засади управління підготовкою майбутніх екологів до збалансованого природокористування та сутність ряду понять у цій сфері.

Ключові слова: *підходи, управління підготовкою, майбутні екологи, збалансоване природокористування.*

На противагу законодавчим вимогам Європейського Союзу щодо завчасного врахування можливого майбутнього впливу на довкілля на етапі планування політик, програм розвитку будь-якої діяльності (соціально-економічної, комунально-побутової, промислової, сільськогосподарської та природоохоронної включно) в Україні не є юридично обов'язковим. Таке протиріччя погіршує ефективність